

III

INSTYTUCJE WSPÓLNOT EUROPEJSKICH

1. Zasady dotyczące stosunków Wspólnoty Europejskiej z Państwami Członkowskimi

Sprawa 14/68¹
Walt Wilhelm i inni v. Bundeskartellamt

Stan faktyczny

Przed Kammergericht (Kartellsenat) z Berlina, sądem właściwym w Republice Federalnej Niemiec w sprawach kartelowych, zawisła sprawa pomiędzy 1) Waltem Wilhelmem – dyrektorem Farbenfabriken Bayer AG w Hanwaldzie, 2) Hansem Goelzem – dyrektorem Cassella – Farbwerke Mainkur AG we Frankfurcie n. Menem, 3) Hansem Ulrichem Fintelmannem – menedżerem sprzedaży Farbwerke Hoechst AG we Frankfurcie nad Menem – Hoechst, 4) Badische Anilin – Und Soda – Fabrik AG w Ludwigshafen nad Menem, 5) Farbenfabriken Bayer AG w Leverkusen, 6) Farbwerke Hoechst AG (wcześniej Meister Lucius und Bruening) we Frankfurcie nad Menem – Hoechst, 7) Cassella Farbwerke Mainkur AG we Frankfurcie nad Menem – Fechenheim a Bundeskartellamt w Berlinie.

zapytanie prejudycjalne

Na podstawie art. 177 TEWG (obecnie art. 234 TWE) Kammergericht przedłożył Trybunałowi cztery pytania celem interpretacji art. 3 lit. f)² TEWG (obecnie art. 3 lit. g TWE), art. 5 TEWG (obecnie art. 10 TWE), art. 7 TEWG (obecnie art. 12 TWE) i art. 85 TEWG (obecnie art. 81 TWE) oraz art. 9 Rozporządzenia Rady nr 17 z 6 lutego 1962 r.

Pytanie pierwsze: Czy w przypadku wszczęcia przez Komisję postępowania na podstawie art. 14 Rozporządzenia nr 17 z 6 lutego 1962 r. zastosowanie przez władze krajowe do tych samych okoliczności faktycznych zakazów, wynikających z przepisów krajowych, jest zgodne z Traktatem?

Pytanie drugie: Czy ryzyko nałożenia podwójnej sankcji przez Komisję oraz właściwy organ krajowy nie pozwala na poddanie ocenie tych samych

1 Zob. wyrok Trybunału Sprawiedliwości z 13 lutego 1969 r., Zb. Orz. 1969, s. 1.

2 Art. 3 lit. f) TEWG obowiązywał w brzmieniu: (dla osiągnięcia celów Traktatu, działalność Wspólnoty obejmują:), „ustanowienie systemu chroniącego od wypaczenia konkurencji na wspólnym rynku”.

faktów w dwóch różnych postępowaniach (tj. ocenie wspólnotowej i ocenie krajowej)?

Pytanie czwarte: Czy (jeżeli Komisja wszczęła postępowanie przeciwko porozumieniu) podjęcie działań o charakterze karnoprawnym przeciwko temu samemu porozumieniu przez władze krajowe byłoby sprzeczne z art. 7 TEWG (obecnie art 12 TWE)? Pytanie to dotyczyło głównie sytuacji, w których właściwe władze krajowe podejmują określone środki, adresowane wyłącznie do obywateli tego państwa, powodując w ten sposób ich gorsze traktowanie w porównaniu do znajdujących się w analogicznej sytuacji obywateli innych Państw Członkowskich.

Ustalenia Trybunału

3. Odpowiadając na pytanie pierwsze Trybunał przypomniał, że art. 9 ust. 3 Rozporządzenia nr 17 z 6 lutego 1962 r. dotyczy kompetencji władz Państw Członkowskich tylko w takim zakresie, w jakim mogą stosować bezpośrednio art. 85 ust. 1 TEWG (obecnie art 81 ust. 1 TWE) i art. 86 TEWG (obecnie art. 82 TWE) w sytuacji, gdy Komisja nie wszczęła postępowania kontrolnego. Postanowienie to nie ma zastosowania, gdy wspomniane władze krajowe działają na podstawie przepisów prawa krajowego. Wspólnotowe i krajowe prawo kartelowe regulują kartele z odmienną perspektywą. Podczas gdy art. 85 TEWG (obecnie art. 81 TWE) odnosi się do nich w świetle potencjalnych przeszkód w handlu pomiędzy Państwami Członkowskimi, każdy system prawa krajowego reguluje kartele tylko w kontekście okoliczności istotnych dla danego państwa. To samo porozumienie z zasady może być zatem przedmiotem dwóch równoległe toczących się postępowań: jednego przed organem wspólnotowym na podstawie art. 85 TEWG (obecnie art. 81 TWE), a drugiego przed organem krajowym na podstawie przepisów prawa krajowego.

4. Taką interpretację potwierdzają postanowienia art. 87 ust. 2 lit. e) TEWG (obecnie art. 83 ust. 2 lit. e) TWE), upoważniające Radę do określenia stosunku między ustawodawstwem poszczególnych krajów a wspólnotowymi regulacjami konkurencji. Oznacza to, że co do zasady krajowe władze antykartelowe mogą wszcząć postępowanie również w odniesieniu do porozumień, które mogą być przedmiotem decyzji Komisji. Jednakże to równoległe zastosowanie przepisów krajowych może być dopuszczalne jedynie wówczas, gdy nie naruszy to jednolitego stosowania wspólnotowego prawa kartelowego oraz pełnej skuteczności środków, podjętych celem implementacji tego prawa.

5. Inne rozwiązanie byłoby sprzeczne z celami Traktatu i charakterem jego przepisów dotyczących konkurencji. Art. 85 TEWG (obecnie

**pierwszeństwo prawa
wspólnotowego**

art. 81 TWE) stosuje się do wszystkich przedsiębiorstw we Wspólnocie, których postępowanie regulowane jest zarówno przez zakaz, jak też instytucję wyłączenia. Ponieważ podstawowym celem Traktatu jest m.in. eliminacja przeszkód dla swobodnego przepływu towarów w ramach wspólnego rynku oraz ochrona jednolitości tego rynku, organy wspólnotowe mogą podejmować określone działania na rzecz promowania harmonijnego rozwoju działalności gospodarczej w ramach całej Wspólnoty, stosownie do postanowień art. 2 TEWG (obecnie art. 2 TWE). Art. 87 ust. 2 lit. e) TEWG (obecnie art. 83 ust. 2 lit. e) TWE), przyznając instytucjom wspólnotowym kompetencje do określania stosunku pomiędzy prawem krajowym a wspólnotowym w zakresie konkurencji, potwierdza pierwszeństwo prawa wspólnotowego.

specyfikacja prawa
wspólnotowego,
kolizja prawa wspól-
notowego i prawa
krajowego
pierwszeństwo prawa
wspólnotowego

6. Traktat EWG ustanowił swój własny porządek prawny włączony do systemów prawnych Państw Członkowskich, który musi być stosowany przez ich sądy. Sprzeczne z charakterem tego systemu byłoby zezwolenie Państwu Członkowskiemu na wprowadzanie lub utrzymywanie środków, które mogłyby naruszać praktyczną skuteczność Traktatu. Wiążący charakter Traktatu i środków, przyjętych celem jego realizacji nie może różnić się w poszczególnych Państwach Członkowskich bez zakłócenia funkcjonowania systemu wspólnotowego oraz bez zagrożenia realizacji celów Traktatu. W konsekwencji, kolizje pomiędzy regulacjami wspólnotowymi a krajowymi w zakresie prawa kartelowego muszą być rozstrzygane przy zastosowaniu zasady pierwszeństwa prawa wspólnotowego.

kompetencje organów
krajowych i wspólno-
towych

9. W konsekwencji, o ile rozporządzenie przyjęte na podstawie art. 87 ust. 2 lit. e) TEWG (obecnie art. 83 ust. 2 lit. e) TWE) nie stanowi inaczej, organy krajowe mogą podejmować działania przeciwko kartelom zgodnie z postanowieniami prawa krajowego nawet jeśli Komisja prowadzi postępowanie kontrolne w sprawie zgodności tego porozumienia z prawem wspólnotowym, pod warunkiem, że stosowanie prawa krajowego nie narusza pełnego i jednolitego stosowania prawa wspólnotowego, bądź skuteczności środków przyjętych celem jego implementacji.

kompetencje dzielone
pomiędzy organy
wspólnotowe i kra-
jowe

11. Odnosząc się do pytania drugiego Trybunał stwierdził, że możliwość podwójnego nałożenia sankcji nie oznacza, że prowadzenie dwóch równoległych postępowań, mających różne cele, jest niedopuszczalne. Możliwość podwójnego równoległego postępowania wynika de facto ze specyfiki systemu podziału kompetencji pomiędzy Wspólnotę i Państwa Członkowskie w odniesieniu do karteli. Jednakże, jeśli w wyniku przeprowadzenia dwóch niezależnych postępowań dochodzi do zastosowania sankcji, ogólny wymóg sprawiedliwości, w rodzaju wyrażonego w art. 90 ust. 2 TEWWiS³, wymaga

3 Art. 90 TEWWiS obowiązywał w brzmieniu: „1. Jeżeli uchybienie wobec zobowiązania wynikającego z niniejszego Układu, którego dopuściło się dane przedsiębiorstwo, stanowi jednocześnie uchybienie wobec zobowiązania ciężącego na nim na mocy ustawodawstwa państwa, któremu podlega i jeże-

uwzględnienia każdej wydanej uprzednio decyzji celem określenia sankcji, która ma być zastosowana.

13. W kontekście pytania czwartego Trybunał zaznaczył, że art. 7 TEWG (obecnie art. 12 TWE) zakazuje każdemu Państwu Członkowskiemu odmiennego stosowania prawa kartelowego w zależności od pochodzenia stron, do których się odnosi. Jednakże przepis ten nie dotyczy różnego traktowania osób lub przedsiębiorstw, podlegających jurysdykcji Wspólnoty, jeżeli jest to spowodowane różnicami, istniejącymi pomiędzy regulacjami poszczególnych Państw Członkowskich, tak długo jak stosowane są one do wszystkich adresatów, zgodnie z obiektywnymi kryteriami i bez względu na ich pochodzenie.

Sentencja

1. O ile rozporządzenie wydane na podstawie art. 87 ust. 2 lit. e) TEWG (obecnie art. 83 ust. 2 lit. e) TWE) nie stanowi inaczej, władze krajowe mogą podejmować działania przeciwko kartelom zgodnie z postanowieniami ich prawa krajowego, nawet gdy Komisja prowadzi stosowne postępowanie kontrolne w sprawie oceny tego porozumienia z punktu widzenia jego zgodności z prawem wspólnotowym. Zastosowanie prawa krajowego nie może jednak uchybiać pełnemu i jednolitemu stosowaniu prawa wspólnotowego oraz skuteczności środków, podjętych dla jego implementacji.

2. Art. 7 TEWG (obecnie art. 12 TWE) zakazuje Państwom Członkowskim odmiennego stosowania ich prawa kartelowego w zależności od pochodzenia stron, do których się odnosi. Zakaz ten nie dotyczy różnic w traktowaniu, będących skutkiem odmienności, istniejących pomiędzy regulacjami Państw Członkowskich, tak długo jak stosowane są do wszystkich adresatów, zgodnie z obiektywnymi kryteriami i bez względu na ich pochodzenie.

Sprawa 22/70⁴ *Komisja v. Rada (ERTA)*

Stan faktyczny

Na podstawie skargi z 19 maja 1970 r. Komisja domagała się unieważnienia obrad Rady z 20 marca 1970 r. w części dotyczącej negocjacji i za-

skarga o stwierdzenie nieważności aktu

---

li zgodnie z wymienionym ustawodawstwem wszczęto przeciwko temu przedsiębiorstwu postępowanie sądowe albo administracyjne – odnośnie państwo członkowskie jest zobowiązane zawiadomić o tym Komisję, która może zawiesić postępowanie własne. 2. Jeżeli Komisja zawiesi postępowanie własne, zawiadamia się ją o przebiegu postępowania i umożliwia przedstawienie wszelkich dokumentów, ekspertyz i zeznań świadków dotyczących sprawy. Zawiadamia się ją również o podjętej decyzji ostatecznej, którą powinna brać pod uwagę przy określaniu sankcji, które ewentualnie zastosuje.”

4 Zob. wyrok Trybunału Sprawiedliwości z 31 marca 1971 r., Zb. Orz. 1971 r., s. 263.

warcia przez Państwa Członkowskie – pod auspicjami Europejskiej Komisji Gospodarczej Organizacji Narodów Zjednoczonych (dalej jako: EKGONZ) – Konwencji w sprawie warunków pracy załóg pojazdów międzynarodowego transportu drogowego (European Road Transport Agreement – dalej jako ERTA).

Stanowiska stron

Komisja kwestionowała ważność obrad z 20 marca 1970 r. ze względu na to, że w ich trakcie doszło do naruszenia przepisów Traktatu, zwłaszcza art. 75 TEWG (obecnie art. 71 TWE), art. 228 TEWG (obecnie art. 300 TWE) oraz art. 235 TEWG (obecnie art. 308 TWE), dotyczących podziału kompetencji pomiędzy Radą i Komisją oraz uprawnień Komisji, która powinna prowadzić negocjacje w przedmiocie ERTA. Komisja zarzucała także, że w kwestionowanych obradach nie wskazano podstawy prawnej dla ich prowadzenia, ani nie sporządzono uzasadnienia.

W opinii Komisji art. 75 TEWG (obecnie art. 71 TWE), który powierza Wspólnocie szeroko zakreślone kompetencje, związane z realizacją wspólnej polityki transportowej, znajduje zastosowanie zarówno do stosunków zewnętrznych, jak i do środków krajowych z tej dziedziny. Komisja uważała, że pełna skuteczność tego przepisu zostałaby narażona, gdyby przyznane w nim uprawnienia nie obejmowały prawa do zawierania umów z państwami trzecimi.

Komisja twierdziła, że ze względu na kompetencje przyznane Wspólnocie na mocy art. 75 TEWG (obecnie art. 71 TWE) ERTA powinna być negocjowana i zawarta przez Wspólnotę, zgodnie z procedurą przyjętą w art. 228 ust. 1 TEWG (obecnie art. 300 TWE).

Rada twierdziła natomiast, że ponieważ Wspólnota ma tylko takie uprawnienia, jakie zostały jej powierzone, nie można domniemywać istnienia uprawnienia do zawarcia umów z państwami trzecimi, jeżeli w Traktacie brak jest bezpośredniego umocowania.

Rada kwestionowała również dopuszczalność skargi. Wskazywała m.in., że skarga jest niedopuszczalna, ponieważ obrady nie są aktem prawnym, który może podlegać kontroli w trybie art. 173 ust. 1 TEWG (obecnie art. 230 TWE).

Ustalenia Trybunału

3. Dla rozstrzygnięcia badanej kwestii konieczne jest ustalenie, który organ w badanym okresie był uprawniony do prowadzenia negocjacji i zawarcia umowy międzynarodowej.

4. Charakter prawny obrad jest różny w zależności od tego, czy są one traktowane jako przejaw wykonywania kompetencji powierzonych Wspólnocie, czy też jako sposób koordynacji wykonywania kompetencji pozostających w gestii Państw Członkowskich.

5. Rozstrzygnięcie zarzutu niedopuszczalności skargi wymaga ustalenia, czy w czasie prowadzenia obrad, których dotyczy skarga, uprawnienie do prowadzenia negocjacji i zawarcia ERTA przysługiwało Wspólnocie, czy też Państwu Członkowskiemu.

10. Art. 75 TEWG (obecnie art. 71 TWE) dotyczy tylko środków podejmowanych w ramach Wspólnoty. Nie można go interpretować w taki sposób, że uprawnia on Wspólnotę do zawierania umów międzynarodowych.

**kompetencje Wspólnoty
zasada kompetencji powierzonych**

12. W braku szczególnych postanowień Traktatu dotyczących negocjowania i zawierania umów międzynarodowych w obszarze polityki transportowej (kategorii, która obejmuje ERTA), należy zwrócić uwagę na ogólne zasady systemu prawa wspólnotowego, regulujące stosunki z państwami trzecimi.

15. Dokonując ustalenia, czy w konkretnym przypadku Wspólnota ma prawo do zawarcia umów międzynarodowych, należy uwzględnić całą systematykę Traktatu w stopniu nie mniejszym niż treść jego przepisów.

16. Kompetencja do zawierania umów międzynarodowych występuje nie tylko wtedy, gdy Traktat bezpośrednio tak stanowi, ale również jeśli wynika to z innych postanowień Traktatu oraz środków podjętych na ich podstawie przez instytucje wspólnotowe.

kompetencje do zawierania umów międzynarodowych

17. W szczególności, za każdym razem gdy Wspólnota, realizując przewidzianą w Traktacie politykę, wydaje przepisy, w których ustalono wspólne zasady (bez względu na to jaką mogą one przybrać formę), Państwa Członkowskie tracą prawo do zaciągania zobowiązań wobec państw trzecich, które mogą wpłynąć na treść przepisów wspólnotowych. Nie ma tutaj znaczenia, czy państwa działają samodzielnie czy wspólnie.

18. Od momentu wejścia w życie takich wspólnych przepisów Wspólnota ma wyłączne prawo zaciągania i wykonywania obowiązków umownych wobec państw trzecich, które wpływają na sferę stosowania wspólnotowego systemu prawnego.

kompetencje wyłączne Wspólnoty

19. Przy realizacji postanowień Traktatu nie można rozpatrywać oddzielnie systemu środków wewnątrzwspólnotowych oraz sfery stosunków zewnętrznych Wspólnoty.

22. Jeżeli dla osiągnięcia celów Traktatu wydane zostają przepisy wspólnotowe, Państwa Członkowskie nie mogą zaciągać poza systemem instytucji

wspólnotowych zobowiązań, które mogłyby wpływać na przepisy wspólnotowe lub zmieniać ich treść.

31. Uprawnienia Wspólnoty wyłączają możliwość równoległych uprawnień Państw Członkowskich, ponieważ jakiegokolwiek kroki podejmowane poza systemem instytucji wspólnotowych byłyby sprzeczne z integralnością wspólnego rynku oraz jednolitym stosowaniem prawa wspólnotowego.

dopuszczalność skargi o stwierdzenie nieważności
akty podlegające kontroli Trybunału

39. Jedynymi aktami wyłączonymi z zakresu skargi o stwierdzenie nieważności są „rekomendacje i opinie”, które na mocy ostatniego ustępu art. 189 TEWG (obecnie art. 249 TWE) nie mają mocy wiążącej. Kontroli Trybunału na podstawie art. 173 TEWG (obecnie art. 230 TWE) podlegają wszelkie środki podjęte przez instytucje, które mają na celu wywołanie skutków prawnych.

40. Celem wspomnianej kontroli jest zapewnienie, jak wymaga tego art. 164 TEWG (obecnie art. 220 TWE), przestrzegania prawa w procesie interpretacji i stosowania Traktatu.

41. Restrykcyjna interpretacja warunków dopuszczalności skargi, ograniczająca możliwość występowania ze skargą wyłącznie do środków wymienionych w art. 189 TEWG (obecnie art. 249 TWE) byłaby niezgodna z tym celem.

42. Skarga o stwierdzenie nieważności powinna być dostępna w odniesieniu do wszystkich środków podjętych przez instytucje, których celem jest wywołanie skutków prawnych, bez względu na ich charakter lub formę.

44. Podczas spotkania 20 marca 1970 r. Rada, po wymianie opinii jej członków i przedstawiciela Komisji, podjęła szereg konkluzji odnośnie stanowiska, jakie miały przyjąć rządy Państw Członkowskich w decydującej fazie negocjacji ERTA.

45. Przedmiotem obrad był zarówno cel negocjacji, jak też procedura ich prowadzenia.

46. Jeżeli chodzi o zakładany cel, Rada przyjęła stanowisko negocjacyjne, w którym domagano się dostosowania postanowień ERTA do systemu wspólnotowego, z wyjątkiem pewnych odstępstw, które musiały być przyjęte przez Wspólnotę.

49. W czasie negocjacji i przyjmowania ostatecznej wersji umowy państwa miały działać wspólnie i na bieżąco koordynować swoje stanowiska, zgodnie z procedurą ścisłej współpracy z instytucjami wspólnotowymi, przy czym delegacja Państwa Członkowskiego przewodniczącego Wspólnocie miała występować w charakterze rzecznika.

52. Wynika stąd, że przedmiotem obrad Rady były sprawy należące do kompetencji Wspólnoty oraz że Państwa Członkowskie nie mogły w tej kwestii działać poza ramami wspólnych instytucji.

charakter prawny obrad Rady

53. Obrady z 20 marca 1970 r. nie mogły być zatem wyrazem zwykłej i dobrowolnej koordynacji, ale miały na celu przyjęcie sposobu postępowania, który wiązałyby zarówno instytucje, jak i Państwa Członkowskie.

54. W części konkluzji, dotyczących procedury negocjacji, Rada przyjęła postanowienia, które w określonych okolicznościach mogły prowadzić do odstąpienia od określonej w Traktacie procedury negocjowania umów z państwami trzecimi.

55. Obrady z 20 marca 1970 r. wywierały zatem skutek prawny zarówno dla stosunków między Wspólnotą i Państwami Członkowskimi, jak i stosunków między instytucjami.

67. Z tych wszystkich względów skarga jest dopuszczalna.

Istota sprawy:

70. Na mocy art. 75 TEWG (obecnie art. 71 TWE) i art. 228 TEWG (obecnie art. 300 TWE) Rada w każdej sprawie może podjąć decyzję, czy wskazane jest zawarcie umowy z państwami trzecimi. Nie ma swobody decydowania, czy dany cel powinien być realizowany za pośrednictwem kanałów międzyrządowych, czy wspólnotowych.

kompetencje Rady i Komisji

71. Podejmując decyzję o wykorzystaniu kanałów międzyrządowych, Rada uniemożliwiła Komisji wykonanie powierzonych jej przez Traktat zadań w obszarze prowadzenia negocjacji z państwami trzecimi.

72. W braku szczególnych postanowień traktatowych, znajdujących zastosowanie do prowadzenia negocjacji i implementacji omawianej umowy, odpowiednie reguły należy wywodzić z ogólnego brzmienia tych przepisów Traktatu, które dotyczą negocjacji w sprawie ERTA.

73. Podziału uprawnień między instytucje wspólnotowe w zakresie negocjowania i wdrażania ERTA należy dokonać z odpowiednim uwzględnieniem zarówno postanowień, dotyczących wspólnej polityki transportowej, jak i regulujących zasady zawierania przez Wspólnotę⁵ umów międzynarodowych

5 Na mocy art. 75 ust. 1 TEWG (obecnie art. 71 TWE) do Rady, działającej na wniosek Komisji i w konsultacji z Komitetem Ekonomiczno-Społecznym oraz Parlamentem Europejskim, należy wydanie odpowiednich przepisów, w formie rozporządzenia lub innego aktu prawnego, w celu realizacji wspólnej polityki transportowej. Zgodnie z art. 228 ust. 1 TEWG (obecnie art. 300 TWE), jeżeli umowa ma być zawarta z jednym lub więcej państw trzecich lub z organizacją międzynarodową, umowy negocjowane są przez Komisję i zawierane przez Radę, o ile nie przyznano Komisji większych uprawnień.

77. Z łącznej interpretacji tych przepisów wynika, że zawsze, gdy dane zagadnienie stanowi część wspólnej polityki, Państwa Członkowskie są zobowiązane do wspólnego działania w celu obrony interesów wspólnotowych.

79. Z przepisów tych, branych pod uwagę kompleksowo, a w szczególności z art. 228 ust. 1 TEWG (obecnie art. 300 TWE) wynika, że prawo do zawierania umów międzynarodowych przysługuje Radzie.

80. Kompetencje Komisji dotyczyły wykonania prawa inicjatywy legislacyjnej, wynikającego z art. 75 ust. 1 TEWG (obecnie art. 71 TWE) oraz prowadzenia negocjacji w rozumieniu art. 228 ust. 1 lit. a) TEWG (obecnie art. 300 TWE).

81. Jednakże wskazany podział uprawnień między instytucje byłby konieczny wyłącznie wtedy, gdyby negocjacje podjęto w momencie, gdy uprawnienia zostały już przekazane na rzecz Wspólnoty (na mocy Traktatu lub środków podjętych przez instytucje).

83. Negocjacje, których część stanowiły omawiane obrady, nie miały na celu przygotowania nowej umowy, lecz wprowadzenie do istniejącej wersji umowy z 1962 r. poprawek, koniecznych do umożliwienia jej ratyfikacji przez umawiające się strony.

84. Negocjacje w sprawie ERTA charakteryzują się więc tym, że ich początek oraz znaczna część prowadzona była pod auspicjami EKGONZ, zanim w konsekwencji Rozporządzenia nr 543/69 Wspólnota uzyskała uprawnienia w tej dziedzinie.

85. Wynika stąd, że 20 marca 1970 r. Rada działała w sytuacji, w której nie miała swobody w zakresie ustalania stosunków z państwami trzecimi, biorącymi udział w tych samych negocjacjach.

86. Poinformowanie na tym etapie państw trzecich, uczestniczących w negocjacjach, o nowym podziale kompetencji w ramach Wspólnoty, mogłoby zagrozić pozytywnemu zakończeniu negocjacji, na co zwrócił uwagę przedstawiciel Komisji w trakcie obrad Rady.

87. W takiej sytuacji do Komisji i Rady należało osiągnięcie porozumienia (zgodnie z art. 15 Traktatu o fuzji organów) w sprawie odpowiednich form współpracy, celem zapewnienia możliwie najskuteczniejszej ochrony interesów Wspólnoty.

91. Podejmując zatem, w warunkach określonych wyżej, decyzję o wspólnym działaniu przez Państwa Członkowskie Rada nie naruszyła obowiązków wynikających z art. 75 TEWG (obecnie art. 71 TWE) i art. 228 TEWG (obecnie art. 300 TWE).

98. Art. 190 TEWG (obecnie art. 253 TWE) nakłada obowiązek wskazania podstawy prawnej oraz sporządzenia uzasadnienia w odniesieniu do rozporządzeń, dyrektyw oraz decyzji. Nie można rozciągnąć go na środki o charakterze szczególnym, takim jak obrady z 20 marca 1970 r.

obowiązek uzasadnienia aktu

Sentencja

Trybunał oddala wniosek.

*Sprawy połączone 3, 4 i 6/76⁶
Cornelius Kramer i inni*

Stan faktyczny

Sądy okręgowe w Zwolle (sprawy 3/76 i 4/76) oraz w Alkmaar (sprawa 6/76) złożyły w trybie art. 177 TEWG (obecnie art. 234 TWE) szereg pytań, dotyczących wykładni art. 30 TEWG (obecnie art. 28 TWE), art. 31 TEWG (obecnie uchylony), art. 34 TEWG (obecnie art. 29 TWE) i art. 38 TEWG (obecnie art. 32 TWE) – 47 TEWG (obecnie uchylony), art. 102 Aktu o warunkach przystąpienia i zmianach Traktatów (dalej „akt o przystąpieniu”), a także Rozporządzeń Rady nr 2141/70 i 2142/70 z 20 października 1970 r. w sprawie – odpowiednio – wspólnej polityki strukturalnej przemysłu rybołówczego oraz wspólnej organizacji rynku towarów z sektora rybołówstwa.

Pytania powstały w toku postępowań karnych przeciwko holenderskim rybakom, którzy zostali oskarżeni o złamanie w maju lub sierpniu 1975 r. (w zależności od sprawy) przepisów holenderskich, wprowadzonych w tym roku celem zapewnienia zachowania zasobów soli i flądry w północno-wschodnim Atlantyku.

Przepisy te zostały wprowadzone w wykonaniu zobowiązań, zaciągniętych przez Holandię w ramach North–East Atlantic Fisheries Convention (dalej jako: „Konwencja”), podpisanej w Londynie 24 stycznia 1959 r. celem „zapewnienia zachowania zasobów rybnych i racjonalnej eksploatacji łowisk północno–wschodniego Atlantyku i wód sąsiadujących, które stanowią przedmiot wspólnego zainteresowania”. Stronami tej konwencji były wszystkie ówczesne Państwa Członkowskie z wyjątkiem Włoch i Wielkiego Księstwa Luksemburga wraz z siedmioma państwami trzecimi. Naruszone przepisy holenderskie przyjęte zostały w wykonaniu zaleceń powołanej w Konwencji Komisji Łowisk.

zapytanie prejudycjalne

6 Zob. wyrok Trybunału Sprawiedliwości z 14 lipca 1976 r., Zb. Orz. 1976, s. 1279.

Pytanie: Czy w sferze międzynarodowej Wspólnota ma samodzielną kompetencję do zaciągania zobowiązań (zawierania umów międzynarodowych) takich, jak w przedmiotowej sprawie?

Ustalenia Trybunału

13. Należy zaznaczyć, że sporne przepisy krajowe zostały przyjęte w wykonaniu zobowiązań, wynikających z wiążących zaleceń Komisji Łowisk, a więc aktu wydanego przez organ międzynarodowy.

14. Dlatego pytanie powinno być interpretowane tak, że odnosi się do kompetencji Wspólnoty i Państw Członkowskich w sferze ustalania kwot połowowych, do uczestnictwa w decyzjach organu międzynarodowego i do zaciągania zobowiązań międzynarodowych w ramach takiej struktury.

16. W braku szczególnych postanowień Traktatu upoważniających Wspólnotę do zaciągania zobowiązań międzynarodowych w zakresie ochrony biologicznych zasobów morza należy odwołać się do ogólnego systemu prawa wspólnotowego w sferze stosunków zewnętrznych Wspólnoty.

17/18. Art. 210 TEWG (obecnie art. 281 TWE) stanowi, że „Wspólnota posiada osobowość prawną”. Postanowienie to, umieszczone w nagłówku części szóstej Traktatu – „Postanowienia ogólne i końcowe” oznacza, że w stosunkach zewnętrznych Wspólnota korzysta z kompetencji do zaciągania zobowiązań międzynarodowych w zakresie wszystkich zadań, określonych w części pierwszej Traktatu.

19/20. Aby ustalić, czy w konkretnym przypadku Wspólnocie przysługuje kompetencja do zaciągania zobowiązań międzynarodowych, należy wziąć pod uwagę cały system prawa wspólnotowego, a nie tylko jego poszczególne postanowienia materialne. Wspomniana kompetencja powstaje nie tylko z wyraźnego nadania jej przez Traktat. Może także wynikać *implicite* z innych postanowień Traktatu oraz aktów podjętych przez instytucje wspólnotowe w ramach upoważnienia traktatowego.

30/33. Z powyższych przepisów interpretowanych łącznie wynika, że Wspólnota ma kompetencję do podejmowania w sferze wewnętrznej wszelkich środków dla zachowania biologicznych zasobów morza, w tym aktów ustalających kwoty połowowe i ich rozdział między Państwa Członkowskie. W tej sytuacji, z zadań i kompetencji przyznanych prawem wspólnotowym instytucjom wspólnotowym w sferze wewnętrznej wynika, że Wspólnota ma także kompetencję do zaciągania zobowiązań międzynarodowych w dziedzinie ochrony zasobów morza.

34. Uznawszy kompetencję Wspólnoty w danej dziedzinie za ustaloną należy z kolei rozważyć, czy instytucje Wspólnoty rzeczywiście przeję-

kompetencje Wspólnoty w stosunkach międzynarodowych

ty funkcje i zobowiązania, wynikające z Konwencji i decyzji podjętych na jej podstawie.

35/38. Należy zauważyć, że w ramach samej Konwencji nie podjęto żadnych stanowczych działań, mimo iż zawarto ją w czasie, gdy Wspólnota nie wydała jeszcze żadnych regulacji w odniesieniu do rybołówstwa morskiego. Wszelkie zmiany w mechanizmie decyzyjnym, ustanowionym w Konwencji, dokonywane są w drodze negocjacji z innymi państwami – stronami. Po drugie, rozporządzenia wspólnotowe obowiązujące w sferze rybołówstwa ograniczają się do przyznania instytucjom wspólnotowym kompetencji do podejmowania środków analogicznych do tych, które zostały przewidziane w ramach Konwencji. Do czasu zaistnienia przedłożonych spraw, instytucje wspólnotowe nie uczyniły jednak użytku z tej kompetencji.

39. Uwzględniając powyższe argumenty, jak również fakt, że Wspólnota nie wykonała jeszcze w pełni swych funkcji w tej sferze, na przedłożone pytanie należy odpowiedzieć, że w chwili powstania spornych kwestii przed sądami krajowymi Państwa Członkowskie miały kompetencję do zaciągnięcia w ramach Konwencji zobowiązań, dotyczących zachowania biologicznych zasobów morza. W konsekwencji miały także prawo do zapewnienia przestrzegania tych zobowiązań na obszarach podlegających ich jurysdykcji.

40. Należy jednak podkreślić, że wspomniana kompetencja Państw Członkowskich ma ściśle przejściowy charakter. W rokowaniach, prowadzonych w ramach Konwencji oraz innych analogicznych porozumień, Państwa Członkowskie są ponadto związane zobowiązaniami wspólnotowymi.

Sentencja

W czasie gdy zawisły sprawy przed sądami narodowymi, Państwa Członkowskie miały kompetencję do zaciągania zobowiązań w ramach North–East Atlantic Fisheries Convention celem zachowania biologicznych zasobów morza i w konsekwencji miały prawo do zapewnienia stosowania tych zobowiązań w ramach swojej jurysdykcji.

2. Zasady dotyczące stosunków międzyinstytucjonalnych we Wspólnocie Europejskiej

Sprawy połączone 188–190/80⁷

Republika Francuska, Republika Włoska oraz Zjednoczone Królestwo Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej v. Komisja Wspólnot Europejskich

Stan faktyczny

skarga o stwierdzenie nieważności aktu

Republika Francuska, Republika Włoska i Zjednoczone Królestwo wszczęły trzy postępowania w trybie art. 173 § 1 TEWG (obecnie art. 230 TWE) o stwierdzenie nieważności Dyrektywy Komisji nr 80/723/EWG z 25 czerwca 1980 r. w sprawie przejrzystości relacji finansowych między Państwami Członkowskimi a przedsiębiorstwami publicznymi.

Zaskarżona dyrektywa, przyjęta na podstawie art. 90(3) TEWG (obecnie art. 86(3) TWE), nakładała na Państwa Członkowskie obowiązek przechowywania i udostępniania przez okres pięciu lat informacji o funduszach publicznych przyznanych przez władze publiczne przedsiębiorstwom publicznym oraz o sposobie rzeczywistego wykorzystania tych funduszy przez te przedsiębiorstwa. Z preambuły dyrektywy wynika jasno, że jej podstawowym celem jest wsparcie skutecznego egzekwowania w stosunku do przedsiębiorstw publicznych postanowień art. 92 TEWG (obecnie art. 87 TWE) i art. 93 TEWG (obecnie art. 88 TWE) dotyczących pomocy państwowej.

Zarzuty skarżących dotyczyły m.in. braku kompetencji Komisji do wydania kwestionowanego aktu.

Stanowiska stron

W opinii Zjednoczonego Królestwa Komisja naruszyła podstawowe zasady, dotyczące podziału kompetencji i zadań między instytucjami wspólnotowymi. Z przepisów Traktatu dotyczących instytucji wynika jasno, że cała pierwotna kompetencja prawotwórcza powierzona jest Radzie, a Komisji przysługują tylko kompetencje kontrolne i wykonawcze. Ten podział władz potwierdzają poszczególne upoważnienia prawodawcze zawarte w Traktacie, które niemal zawsze rezerwują na rzecz Rady prawo wydawania rozporządzeń i dyrektyw. Analogiczny podział kompetencji występuje w szczególności w przepisach dotyczących konkurencji. Nadają one Komisji kompetencje

7 Zob. wyrok Trybunału Sprawiedliwości z 6 lipca 1982 r., Zb. Orz. 1982, s. 2545.

kontrolne, natomiast regulacje prawne może ona stanowić tylko w granicach szczególnej i wyraźnej delegacji, udzielonej w akcie Rady.

Na poparcie swoich zarzutów, dotyczących braku kompetencji Komisji, trzy skarżące rządy podnosiły, że postanowienia spornej dyrektywy winny być zostać przyjęte przez Radę. Celem tej dyrektywy było bowiem umożliwienie Komisji zapewnienia poszanowania przez Państwa Członkowskie obowiązku notyfikacji każdego zamiaru udzielenia lub zmiany pomocy państwowej, wynikającego z art. 93(3) TEWG (obecnie art. 88(3) TWE). Poza tym art. 94 TEWG (obecnie art. 89 TWE) daje Radzie kompetencję do określania przesłanek jego zastosowania. Zdaniem skarżących, sporne uprawnienia wchodzą zatem na mocy tego artykułu w zakres kompetencji tej instytucji.

Ustalenia Trybunału

6. W opinii Trybunału argumenty stron nie znajdują podstaw w postanowieniach Traktatu dotyczących instytucji. W myśl art. 4 TEWG (obecnie art. 7 TWE) Komisja uczestniczy w realizacji zadań, powierzonych Wspólnocie na takich samych zasadach, jak pozostałe instytucje, z których każda działa w granicach kompetencji przyznanych jej przez Traktat. Art. 155 TEWG (obecnie art. 211 TWE) stanowi, że Komisji przysługują jej własne kompetencje decyzyjne na zasadach określonych w Traktacie. Sformułowanie jest niemal identyczne z dotyczącym Rady art. 145 TEWG (obecnie art. 202 TWE). Ponadto, postanowienia rozdziału dotyczącego ogólnych zasad odnoszących się do skutków i zawartości aktów wydawanych przez instytucje, a zwłaszcza postanowienia art. 189 TEWG (obecnie art. 249 TWE) nie zawierają żadnych rozróżnień między dyrektywami o zastosowaniu ogólnym i innymi, dotyczącymi bardziej konkretnych rozwiązań. Zgodnie z ustępem 1 tego artykułu Komisja, tak samo jak Rada, ma prawo wydawać dyrektywy. Wynika z tego, że granice kompetencji, nadanych Komisji postanowieniami Traktatu, można wywodzić nie z zasady ogólnej, lecz z wykładni konkretnego przepisu – w niniejszej sprawie z art. 90 TEWG (obecnie art. 86 TWE) – rozważonego w świetle jego celu i miejsca w systemie Traktatu.

7. W konsekwencji nie można również sformułować żadnych wniosków ogólnych w oparciu o fakt, że większość pozostałych szczegółowych postanowień Traktatu, zawierających delegacje do stanowienia przepisów o charakterze ogólnym, nadaje stosowną kompetencję Radzie (wydanie aktu na podstawie projektu Komisji). Zgodnie z art. 189 TEWG (obecnie art. 249 TWE) zarówno dyrektywy, jak i decyzje, wydawane tak przez Radę, jak i Komisję, są „kierowane” do zainteresowanych podmiotów, którymi w przypadku dyrektyw są wyłącznie Państwa Członkowskie.

kompetencje Rady
i kompetencje Komisji

11. Aby ocenić argument, odnoszący się do art. 94 TEWG (obecnie art. 89 TWE), należy porównać jego postanowienia z postanowieniami art. 90 TEWG (obecnie art. 86 TWE) w świetle celów i funkcji obu artykułów.

13. Poza różnicą celów, rozważane przepisy różnią się także warunkami wykonywania kompetencji, przysługujących Radzie i Komisji. Art. 94 TEWG (obecnie art. 89 TWE) przyznaje Radzie kompetencję do wydania wszelkich koniecznych przepisów wykonawczych do art. 92 TEWG (obecnie art. 87 TWE) i art. 93 TEWG (obecnie art. 88 TWE). Kompetencja nadana w art. 92(3) TEWG (obecnie art. 87(2) TWE) Komisji ogranicza się natomiast do dyrektyw i decyzji, które są niezbędne dla skutecznego wykonywania ciążących na niej obowiązków kontrolnych.

14. Z tych powodów, w porównaniu z art. 94 TEWG (obecnie art. 89 TWE) dotyczącym kompetencji Rady, art. 90(3) TEWG (obecnie art. 86(3) TWE) nadaje Komisji kompetencję w wąskim obszarze zastosowania i na zasadach określonych przez szczególny cel tego przepisu. Wynika z tego, że kompetencja Komisji do wydania spornej dyrektywy jest zależna od istnienia potrzeb, ściśle związanych z jej obowiązkami kontrolnymi, przewidzianymi w art. 90 TEWG (obecnie art. 86 TWE). Możliwość uchwalenia przez Radę odpowiednich przepisów w analizowanej dziedzinie pomocy państwowej dla przedsiębiorstw publicznych w ramach ogólnego upoważnienia art. 94 TEWG (obecnie art. 89 TWE) nie wyklucza możliwości wykonywania przez Komisję jej własnych kompetencji.

Sentencja

Skarga zostaje oddalona.

Sprawa C-257/01⁸

Komisja Wspólnot Europejskich v. Rada Unii Europejskiej

Stan faktyczny

skarga o stwierdzenie
nieważności aktu

Komisja Wspólnot Europejskich w trybie art. 230 TWE w dniu 3 lipca 2001 r. złożyła skargę o stwierdzenie nieważności Rozporządzenia Rady (WE) nr 789/2001 z dnia 24 kwietnia 2001 r., zastrzegającego dla Rady uprawnienia wykonawcze w odniesieniu do niektórych szczegółowych prze-

⁸ Zob. wyrok Trybunału Sprawiedliwości z 18 stycznia 2005 r., Zb. Orz. 2005, s. I-345. Treść orzeczenia w polskiej wersji językowej – strona ETS: <http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/form.pl?lang=pl&Submit=Szukaj&alldocs=alldocs&docj=docj&docop=docop&docor=docor&docjo=docjo&numaff=C-257%2F01&datefs=&datefe=&nomusuel=&domaine=&mots=&resmax=100>.

pisów i procedur praktycznych rozpatrywania wniosków wizowych oraz Rozporządzenia Rady (WE) nr 790/2001 z dnia 24 kwietnia 2001 r. zastrzegającego dla Rady uprawnienia wykonawcze w odniesieniu do niektórych szczegółowych przepisów i procedur praktycznych przeprowadzania kontroli granicznej i nadzoru, zwanych dalej wspólnie „zaskarżonymi rozporządzeniami”.

Komisja podnosiła dwa zarzuty na poparcie swojej skargi:

- pierwszy z nich opierał się na naruszeniu przepisu art. 202 TWE i przepisu art. 1 drugiej decyzji w sprawie komitologii, które polega na tym, że w przepisach art. 1 zaskarżonych rozporządzeń Rada zastrzegła dla siebie uprawnienia wykonawcze w sposób niewłaściwy i bez wystarczającego uzasadnienia,
- drugi zarzut opierał się na naruszeniu przepisu art. 202 TWE, polegającemu na tym, że przepisy art. 2 zaskarżonych rozporządzeń przyznają Państwowym Członkowskim uprawnienia do dokonywania zmian, zarówno w niektórych punktach Wspólnych Instrukcji Konsularnych w sprawie wiz dla placówek dyplomatycznych i konsulatów (WIK) i uzupełniających je niektórych decyzjach Komitetu Wykonawczego, jak i w punktach Wspólnego Podręcznika (WP).

Ustalenia Trybunału

49. W przedmiocie zarzutu pierwszego, dotyczącego zastrzeżenia uprawnień na rzecz Rady, należy przypomnieć, iż zgodnie z brzmieniem art. 1 ust. 1 drugiej decyzji w sprawie komitologii, uprawnienia wykonawcze są przyznane Komisji z wyjątkiem szczególnych i uzasadnionych przypadków, kiedy akt podstawowy zastrzega dla Rady prawo bezpośredniego wykonywania niektórych z tych uprawnień. W ten sposób przepis ten ogranicza się jedynie do powtórzenia wymagań, określonych jednocześnie w art. 202 TWE i w art. 253 TWE.

50. W tym względzie, jak Trybunał orzekł w sprawie z 24 października 1989 r. (sprawa 16/88 Komisja przeciwko Radzie, Zb. Orz. 1989, s. 3457, pkt 10) od czasu zmian, wprowadzonych przez Jednolity Akt Europejski w art. 145 Traktatu WE (obecnie art. 202 TWE), Rada może jedynie w szczególnych przypadkach zastrzec dla siebie prawo bezpośredniego wykonywania uprawnień wykonawczych. Decyzja taka musi być w sposób szczegółowy uzasadniona.

51. Gdy w systemie ustanowionym w Traktacie należy podjąć na poziomie wspólnotowym środki wykonawcze do aktu podstawowego, wykonanie takiego uprawnienia spoczywa zwykle na Komisji. Zastosowanie wyjątku od powyższej zasady musi być w sposób właściwy uzasadnione przez Radę,

uprawnienia wykonawcze Komisji obowiązek uzasadnienia podjęcia kompetencji wykonawczych przez Radę

z odniesieniem do charakteru i treści aktu podstawowego, który ma być wykonany bądź zmieniony.

59. Z powodów wyraźnie wynikających z preambuł zaskarżonych rozporządzeń należy stwierdzić, że Rada miała podstawy, aby przypuszczać, iż miała do czynienia ze szczególnym przypadkiem. Zgodnie z art. 253 TWE właściwie uzasadniła też decyzję o tymczasowym zastrzeżeniu dla siebie uprawnień do wykonania całości przepisów, wymienionych w sposób wyczerpujący w WIK i WP.

61. W tych okolicznościach pierwszy zarzut, powołany przez Komisję na poparcie jej skargi winien zostać oddalony.

65. Odnosząc się do zarzutu drugiego, dotyczącego uprawnień wykonawczych przyznanych Państwom Członkowskim, z art. 2 zaskarżonych rozporządzeń wynika wyraźnie, iż każde Państwo Członkowskie może samo (a niekiedy w porozumieniu z innymi Państwami Członkowskimi) dokonać zmian w treści postanowień lub załączników do WIK i WP. W istocie, zgodnie z brzmieniem dziesiątego motywu Rozporządzenia nr 789/2001 i siódmego motywu rozporządzenia nr 790/2001, „członkowie Rady i Komisji byliby niezwłocznie informowani o wszelkich zmianach (...)”, co wskazuje, że uprawnienia do dokonywania zmian pozostają w gestii Państw Członkowskich.

66. Należy stwierdzić w tym względzie, że art. 202 TWE reguluje kwestię jednolitego wykonywania aktów podstawowych ustanowionych przez Radę lub Radę i Parlament Europejski, a zatem dotyczy rozdziału uprawnień wykonawczych między Radą a Komisją. Przepis ten nie dotyczy rozdziału uprawnień między Wspólnotą a Państwami Członkowskimi.

67. Należy zbadać, czy w celu wykonania niektórych postanowień lub załączników do WIK i WP, Rada miała obowiązek zastosowania procedur wspólnotowych, czy też uprawnienia do dokonywania zmian tychże postanowień lub załączników mogły bez uszczerbku dla przepisów prawa wspólnotowego być przyznane Państwom Członkowskim.

69. Należy przypomnieć w tym względzie, iż WIK i WP zostały przyjęte przez Komitet Wykonawczy w okresie, kiedy przedmiotowa dziedzina należała do zakresu współpracy międzyrządowej. Włączenie w ramy Unii Europejskiej od chwili wejścia w życie Traktatu z Amsterdamu nie wywołało samo w sobie skutku natychmiastowego pozbawienia Państw Członkowskich uprawnień, które miały prawo wykonywać na mocy tychże aktów dla zapewnienia ich właściwego zastosowania.

70. W tej szczególnej i przejściowej sytuacji, w oczekiwaniu na rozwój dorobku Schengen w ramach Unii Europejskiej, nie można kwestionować

ustanowienia przez Radę procedury, polegającej na informowaniu przez Państwa Członkowskie o zmianach niektórych postanowień WIK i WP w sytuacji, gdy Państwa te są upoważnione do dokonywania takich zmian jednostronnie, bądź w porozumieniu z innymi Państwami Członkowskimi. Zarzut taki byłby zasadny jedynie wtedy, gdyby udowodniono, że wprowadzona w ten sposób procedura może zaszkodzić skutecznemu i właściwemu wykonaniu WIK lub WP.

81. Komisja nie kwestionując, iż do każdego Państwa Członkowskiego należy określenie wniosków wizowych, dla których wymagana jest wcześniejsza konsultacja organów centralnych innych Umawiających się Stron, nie wykazała przyczyny, dla której – do czasu ustanowienia przez Radę ostatecznego wykazu przypadków wymagających wzajemnej konsultacji – miałyby być konieczne zastosowanie jednolitej procedury w rozumieniu art. 202 TWE.

83. Komisja nie wykazała też przyczyny, dla której należało zastosować jednolitą procedurę w rozumieniu art. 202 TWE w celu właściwego zastosowania pkt 2.3 części II WIK.

84. W konsekwencji, należy oddalić również drugi zarzut, powołany przez Komisję na poparcie jej skargi.

Sentencja

Skarga zostaje oddalona.

3. Zasady dotyczące stanowienia prawa wspólnotowego

Sprawy połączone C-154/04 i C-155/04⁹

The Queen, Alliance for Natural Health i in. v. Secretary of State for Health oraz The Queen, National Association of Health Stores i in. v. Secretary of State for Health i in.

Stan faktyczny

W połączonych sprawach C-154/04 i C-155/04 przedmiotem postępowania były wnioski o wydanie na podstawie art. 234 TWE orzeczenia w trybie prejudycjalnym. Wnioski te zostały złożone przez High Court of Justice (England and Wales), Queen's Bench Division /Administrative Court/ (Zjednoczone Królestwo) w postępowaniach: The Queen, na wniosek Alliance for Natural Health (C-154/04), Nutri-Link Ltd przeciwko Secretary of State for Health oraz The Queen, na wniosek National Association of Health Stores (C-155/04), Health Food Manufacturers Ltd przeciwko Secretary of State for Health, National Assembly for Wales.

Wnioski o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczyły ważności art. 3, 4 ust. 1 oraz 15 akapit drugi lit. b) Dyrektywy nr 2002/46/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 10 czerwca 2002 r. w sprawie zbliżenia ustawodawstw Państw Członkowskich odnoszących się do suplementów żywnościowych.

Postępowania krajowe wszczęte zostały wskutek skarg, złożonych w październiku 2003 r. odpowiednio przez National Association of Health Stores i Health Food Manufacturers Ltd (C-155/04) i Alliance for Natural Health i Nutri-Link Ltd (C-154/04) w przedmiocie dokonania sądowej kontroli zgodności z prawem („judicial review”) Food Supplements (England) Regulations 2003 oraz Food Supplements (Wales) Regulations 2003 (zwane dalej „Food Supplements Regulations”). W drodze tych rozporządzeń dokonano transpozycji do prawa brytyjskiego dyrektywy 2002/46/WE.

Sądy krajowe dopuściły skargi i postanowiły zawiesić postępowanie oraz zwrócić się do Trybunału (w identycznych kwestiach w ramach dwóch niniejszych spraw) z następującym pytaniem prejudycjalnym:

„Czy art. 3, 4 ust. 1 oraz art. 15 lit. b) Dyrektywy nr 2002/46/WE są nieważne z uwagi na:

9 Zob. wyrok Trybunału Sprawiedliwości z 12 lipca 2005 r., Zb. Orz. 2005, s. I-6451. Treść orzeczenia w polskiej wersji językowej – strona ETS: <http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/form.pl?lang=pl&Submit=Szukaj&alldocs=alldocs&docj=docj&docop=docop&docor=docor&docjo=docjo&numaff=C-154%2F04&datefs=&datefe=&nomusuel=&domaine=&mots=&resmax=100>.

zapytanie prejudycjalne

- a) niewłaściwą podstawę prawną w postaci art. 95 TWE;
- c) naruszenie zasady pomocniczości;
- g) naruszenie art. 253 TWE lub obowiązku uzasadnienia?''.

Ustalenia Trybunału

27. Odnosząc się do części pytania a) należy przypomnieć, że na podstawie art. 95 ust. 1 TWE Rada, stanowiąc zgodnie z procedurą określoną w artykule 251 TWE i po konsultacji z Komitetem Ekonomiczno–Społecznym, przyjmuje środki dotyczące zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych Państw Członkowskich, które mają na celu ustanowienie i funkcjonowanie rynku wewnętrznego.

28. Zgodnie z orzecznictwem Trybunału zwykle stwierdzenie różnic między uregulowaniami krajowymi nie wystarczy dla uzasadnienia odwołania się do art. 95 TWE. Inaczej jest w przypadku rozbieżności między przepisami ustawowymi, wykonawczymi lub administracyjnymi Państw Członkowskich, które mogą zakłócić podstawowe wolności i w ten sposób wywrzeć bezpośredni wpływ na funkcjonowanie rynku wewnętrznego.

wybór odpowiedniej
podstawy prawnej

29. Z orzecznictwa Trybunału wynika również, że możliwe jest odwołanie się do art. 95 TWE jako podstawy prawnej dla zapobiegania w przyszłości przeszkodom w wymianie handlowej, wynikającym z niejednolitego rozwoju ustawodawstw krajowych. Pojawienie się takich przeszkód powinno być jednak prawdopodobne, a celem danego środka powinno być zapobieganie tym przeszkodom.

30. Trybunał orzekł również, że jeśli spełnione zostały warunki odwołania się do art. 95 TWE jako podstawy prawnej, ustawodawca wspólnotowy nie może być pozbawiony możliwości oparcia się na tej podstawie prawnej, nawet jeśli decydujące znaczenie przy podejmowanych rozstrzygnięciach będą miały względy ochrony zdrowia publicznego.

32. Z powyższego wynika, że gdy występują przeszkody w wymianie handlowej lub istnieje prawdopodobieństwo wystąpienia takich przeszkód w przyszłości spowodowane stosowaniem przez Państwa Członkowskie w stosunku do produktu lub grupy produktów rozbieżnych środków, mogących uniemożliwić swobodny przepływ danego towaru we Wspólnocie, art. 95 TWE uprawnia ustawodawcę wspólnotowego do interwencji przez przyjęcie odpowiednich środków. Działania ustawodawcy wspólnotowego muszą być podejmowane przy poszanowaniu art. 95 ust. 3 TWE oraz zasad prawnych, o których mowa w Traktacie lub które wynikają z orzecznictwa, w szczególności zasady proporcjonalności.

uzasadnienie działań
harmonizacyjnych
Wspólnoty

33. W zależności od okoliczności „odpowiednie środki” wspólnotowe mogą polegać na zobowiązaniu ogółu Państw Członkowskich do zezwolenia na sprzedaż danego produktu lub grupy produktów lub na czasowym albo ostatecznym zakazie sprzedaży danego produktu lub grupy produktów.

42. W świetle wskazanych wyżej zasad art. 95 TWE stanowi jedyną odpowiednią podstawę prawną dla art. 3, 4 ust. 1 oraz art. 15 akapit drugi lit. b) Dyrektywy nr 2002/46.

stosowanie zasady pomocniczości (subsidiarności)

103. Odnosząc się do części pytania c) Trybunał przypomniał, że zasada pomocniczości jest stosowana, gdy ustawodawca wspólnotowy odwołuje się do art. 95 TWE w zakresie, w jakim przepis ten nie przyznaje mu kompetencji wyłącznej do regulowania działalności gospodarczej na rynku wewnętrznym, a jedynie udziela kompetencji w celu poprawy warunków ustanowienia i funkcjonowania tego rynku (przez eliminację utrudnień w swobodnym przepływie towarów oraz w swobodzie świadczenia usług) lub usunięcia zakłóceń konkurencji.

104. Aby stwierdzić, czy przepisy art. 3, 4 ust. 1 i art. 15 akapit drugi lit. b) Dyrektywy nr 2002/46 są zgodne z zasadą pomocniczości, należy zbadać, czy cel tych przepisów mógłby być lepiej osiągnięty na poziomie Wspólnoty.

105. Wynikający z tych przepisów zakaz sprzedaży suplementów żywnościowych niezgodnych z Dyrektywą nr 2002/46 oraz nałożony na Państwa Członkowskie obowiązek zezwolenia na zgodny z Dyrektywą handel suplementami żywnościowymi ma na celu wyeliminowanie przeszkód, wynikających z różnic między normami.

106. Przy pozostawieniu Państwom Członkowskim kompetencji do regulacji handlu suplementami spożywczymi, które są niezgodne z Dyrektywą nr 2002/46, prawdopodobny będzie niejednorodny rozwój krajowych regulacji. W konsekwencji powstaną przeszkody w handlu między Państwami Członkowskimi oraz zakłócenia konkurencji.

107. Wynika z tego, że celu art. 3, 4 ust. 1 i art. 15 akapit drugi lit. b) Dyrektywy nr 2002/46 nie można osiągnąć w sposób zadowalający przez działanie podjęte tylko na poziomie Państw Członkowskich. Zakłada on działanie na poziomie Wspólnoty, ponieważ w ten sposób założony cel mógłby zostać lepiej zrealizowany.

obowiązek uzasadnienia aktu

133. Odnosząc się do części pytania g) Trybunał przypomniał, że wskazany w art. 253 TWE obowiązek uzasadnienia aktu wymaga jasnego przedstawienia rozumowania organu wspólnotowego, będącego autorem danego aktu, w sposób pozwalający zainteresowanym na poznanie motywów podjętego środka, a Trybunałowi umożliwiającą wykonanie jego kontroli. Nie jest

jednak konieczne podanie wszystkich istotnych względów prawnych i faktycznych.

134. Ponadto przestrzeganie obowiązku uzasadnienia powinno być oceniane z punktu widzenia nie tylko brzmienia aktu, lecz również jego kontekstu oraz ogółu norm prawnych regulujących daną dziedzinę. Jeżeli z zaskarżonego aktu można wywnioskować zasadniczy cel, jaki realizowała instytucja, to zbędnym byłoby żądanie odrębnego uzasadnienia dla każdego z przyjętych technicznych rozstrzygnięć.

Sentencja

Analiza zadanego pytania nie wykazała żadnego elementu, będącego w stanie zakwestionować ważność przepisów art. 3, 4 ust. 1 oraz art. 15 akapit drugi lit. b) Dyrektywy nr 2002/46/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 10 czerwca 2002 r. w sprawie zbliżenia ustawodawstw Państw Członkowskich odnoszących się do suplementów żywnościowych.

Sprawa C-434/02¹⁰

Arnold André GmbH & Co. KG v. Landrat des Kreises Herford

Stan faktyczny

Arnold André, spółka mająca siedzibę w Niemczech, prowadziła sprzedaż cygar, tytoniu fajkowego oraz tradycyjnego tytoniu szwedzkiego, zwanego „snusem” („snus” to tytoń drobno mielony lub krojony, sprzedawany na wagę lub w formie małych saszetek, przeznaczony do stosowania doustnego poprzez umieszczenie go między dziąsłami a wargą).

Decyzją z dnia 12 września 2002 r. Landrat des Kreises Herford zakazał Arnold André prowadzenia działalności, polegającej na sprzedaży wyrobów tytoniowych marki „Röda Lacket-Snus”, marki „Ljunglöfs Ettan-Snus” i marki „General Snus” importera Swedish Match. Podstawę decyzji stanowił § 5 a Verordnung über Tabakerzeugnisse (Tabakverordnung, BGBl. 1996 I, str. 460, zwanego dalej „rozporządzeniem w sprawie tytoniu”), wydanego celem wykonania Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady nr 201/37/WE. Spółce Arnold André nakazano pod sankcją kary pieniężnej wycofanie z rynku tych wyrobów oraz dokumentacji z nimi związanej. Zarządzono przy tym natychmiastową wykonalność podjętej decyzji.

10 Zob. wyrok Trybunału Sprawiedliwości z 14 grudnia 2004 r., Zb. Orz. 2004, s. I-11825. Treść orzeczenia w polskiej wersji językowej – strona ETS: <http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/form.pl?lang=pl&Submit=Szukaj&alldocs=alldocs&docj=docj&docop=docop&docor=docor&docjo=docjo&numaff=C-434%2F02&datefs=&datefe=&nomusuel=&domaine=&mots=&resmax=100>.

W dniu 27 września 2002 r. spółka Arnold André wniosła skargę na tę decyzję do władz administracyjnych, a następnie – w dniu 30 września 2002 r. – zażądała od Verwaltungsgericht Minden (sąd krajowy) wstrzymania wykonania powyższej decyzji.

W trakcie postępowania powstała wątpliwość, czy art. 8 Dyrektywy nr 2001/37/WE (której transpozycja została dokonana na podstawie ust. 5 a rozporządzenia w sprawie tytoniu) jest zgodny z postanowieniami art. 28 TWE i art. 95 ust. 1 TWE, jak również z zasadami równego traktowania i proporcjonalności.

zapytanie prejudycjalne

W konsekwencji Verwaltungsgericht Minden zawiesił postępowanie i zwrócił się do Trybunału z pytaniem prejudycjalnym:

„Czy art. 8 Dyrektywy nr 2001/37/WE, na mocy którego zakazane jest wprowadzanie do obrotu tytoniu do stosowania doustnego, jest niezgodny z przepisami wspólnotowymi wyższej rangi?”

Ustalenia Trybunału

29. Odnosząc się do wyboru art. 95 TWE jako podstawy prawnej Trybunał przypomniał, że artykuł 95 ust. 1 TWE stanowi, iż Rada przyjmuje środki dotyczące zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych Państw Członkowskich, które mają na celu ustanowienie i funkcjonowanie rynku wewnętrznego.

kompetencja Rady UE w zakresie harmonizacji prawa wybór odpowiedniej podstawy prawnej

30. Samo stwierdzenie różnic między przepisami krajowymi nie wystarczy, by uzasadnić skorzystanie z art. 95 TWE. Inaczej jest w przypadku rozbieżności między przepisami ustawowymi, wykonawczymi i administracyjnymi, które mogą ograniczać podstawowe swobody i wywierać tym samym bezpośredni wpływ na funkcjonowanie rynku wewnętrznego.

31. Z orzecznictwa Trybunału wynika również, że art. 95 TWE może zostać przyjęty za podstawę prawną w celu zapobieżenia przyszłym przeszkodom w wymianie handlowej wynikającym z niejedolitego rozwoju krajowych przepisów prawnych, jednakże wystąpienie takich przeszkód musi być prawdopodobne, zaś zamierzony środek musi mieć na celu ich uniknięcie.

34. Z powyższych rozważań wynika, że art. 95 TWE upoważnia ustawodawcę wspólnotowego do działania w drodze przyjęcia odpowiednich środków w przypadku istnienia przeszkód w handlu lub prawdopodobieństwa, że przeszkody takie wystąpią w przyszłości z powodu tego, iż Państwa Członkowskie w stosunku do jakiegoś produktu lub kategorii produktów podjęły rozbieżne środki lub są w trakcie podejmowania takich środków, które zapewniają różny poziom ochrony, utrudniając w ten sposób swobodny przepływ danego produktu lub danych produktów we Wspólnocie. Środki te mu-

szą być przyjmowane z poszanowaniem zarówno ust. 3 tego artykułu, jak i zasad prawnych wymienionych w Traktacie, bądź wypracowanych przez orzecznictwo, w tym w szczególności zasady proporcjonalności.

35. W zależności od okoliczności „odpowiednie środki” mogą polegać na zobowiązaniu wszystkich Państw Członkowskich do zezwolenia na sprzedaż danego produktu (lub produktów), na uzależnieniu zezwolenia na sprzedaż od pewnych warunków, a nawet na zakazaniu (tymczasowo lub ostatecznie) sprzedaży danego produktu lub produktów.

39. Ponieważ rynek wyrobów tytoniowych jest rynkiem, na którym wymiana handlowa między Państwami Członkowskimi generuje stosunkowo wysokie obroty, środki zakazujące obrotu tymi wyrobami mogły przyczynić się do niejednolitego rozwoju tego rynku, tworząc tym samym przeszkody w swobodnym przepływie towarów.

40. Co więcej, z uwagi na rosnącą świadomość społeczeństwa w zakresie szkodliwości dla zdrowia wyrobów tytoniowych należało spodziewać się, iż swobodny przepływ tych produktów będzie utrudniony na skutek uchwalenia przez Państwa Członkowskie nowych przepisów, mających na celu skuteczniejsze zniechęcanie do ich spożywania.

43. Z powyższych rozważań wynika, że zakaz zawarty w art. 8 Dyrektywy nr 2001/37/WE mógł zostać przyjęty na podstawie art. 95 TWE.

45. Odnosząc się do art. 95 ust. 3 WE i zasady proporcjonalności Trybunał przypominał, że zgodnie z zasadą proporcjonalności, która zalicza się do ogólnych zasad prawa wspólnotowego, środki podejmowane w trybie przepisów wspólnotowych muszą być zdolne do osiągnięcia zamierzonego celu i nie wykraczać poza to, co konieczne do jego osiągnięcia.

zasada proporcjonalności

46. W obszarze takim jak w niniejszym przypadku, ustawodawcy wspólnotowemu należy przyznać szeroki zakres swobodnej oceny, ponieważ dziedzina ta wymaga od niego dokonywania wyborów politycznych, gospodarczych i społecznych, jak również przeprowadzania złożonych analiz. W konsekwencji, środek wydany w tej dziedzinie jest niezgodny z prawem jedynie wtedy, gdy jest on w sposób oczywisty nieodpowiedni do realizacji celu zamierzonego przez właściwe instytucje.

56. Z powyższych rozważań wynika, że – mając na uwadze zarówno cel narzucony ustawodawcy wspólnotowemu przez przepis art. 95 ust. 3 TWE, tj. zapewnienie wysokiego poziomu ochrony zdrowia ludzkiego, jak również obowiązek poszanowania zasady proporcjonalności – zakwestionowany środek zakazujący nie może być uznany za oczywiście nieodpowiedni.

61. W kwestii obowiązku uzasadnienia aktu wspólnotowego Trybunał zaznaczył, iż wprawdzie uzasadnienie, wymagane przepisem art. 253 TWE,

obowiązek uzasadnienia aktu

musi opisywać w sposób jasny i jednoznaczny rozumowanie instytucji, która wydała akt, pozwalając zainteresowanym poznać podstawy podjętej decyzji, a właściwemu sądowi dokonać jego kontroli, jednakże nie jest wymagane, by uzasadnienie wyszczególniało wszystkie istotne elementy faktyczne i prawne.

62. Co więcej, ocena kwestii poszanowania obowiązku uzasadnienia winna opierać się nie tylko na jego brzmieniu, ale także uwzględniać okoliczności jego wydania, jak również całość przepisów prawa regulującego daną dziedzinę. Jeżeli z zakwestionowanego aktu wynika istota celu zamierzonego przez instytucję, to wymaganie szczególnego uzasadnienia dla każdego z rozwiązań technicznych przez nią wybranych jest niepotrzebne.

Sentencja

Analiza przedstawionego pytania nie wykazała nic, co mogłoby kwestionować ważność art. 8 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2001/37/WE z dnia 5 czerwca 2001 r. w sprawie zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych Państw Członkowskich, dotyczących produkcji, prezentowania i sprzedaży wyrobów tytoniowych.

Sprawa C-138/79¹¹
SA Roquette Frères v. Rada

Stan faktyczny

Francuska spółka Roquette Frères SA, wytwarzająca między innymi izoglukozę, 31 sierpnia 1981 r. wniosła do Trybunału skargę o stwierdzenie nieważności ustalenia limitów produkcyjnych, wynikających z załącznika do Rozporządzenia Rady ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące izoglukozy.

skarga o stwierdzenie
nieważności

Dla uzasadnienia swego żądania, skarżąca wysuwała m.in. zarzut formalno-prawny, tj. nieważności ustalenia limitów w powołanym Rozporządzeniu, wskutek przyjęcia go przez Radę bez uzyskania opinii Parlamentu Europejskiego, czego wymaga art. 43(2) TEWG (obecnie art. 37(2) TWE). Zdaniem skarżącej, stanowiło to naruszenie istotnego wymogu proceduralnego w rozumieniu art. 173 TEWG (obecnie art. 230 TWE).

---

11 Zob. wyrok Trybunału Sprawiedliwości z 29 października 1980 r., Zb. Orz. 1980, s. 3333.

Ustalenia Trybunału

33. Konsultacja, o której mowa w art. 43 (2) ust. 3 TEWG (obecnie art. 37(2) TWE), podobnie jak w przypadku innych analogicznych postanowień Traktatu, stanowi instrument pozwalający Parlamentowi na rzeczywiste uczestniczenie we wspólnotowych procedurach prawodawczych. Kompetencja ta stanowi istotny czynnik zakładanej przez Traktat równowagi instytucjonalnej. Choć ma ona we Wspólnocie ograniczony zakres, wyraża fundamentalną zasadę demokracji, zgodnie z którą narody powinny brać udział w sprawowaniu władzy za pośrednictwem organu przedstawicielskiego. Dlatego też należała konsultacja Parlamentu w przypadkach przewidzianych w Traktacie stanowi istotny wymóg formalny, a jego uchybienie powoduje nieważność danego aktu.

zasada równowagi instytucjonalnej
uprawnienia konsultacyjne Parlamentu

34. W związku z powyższym można stwierdzić, że poszanowanie wspomnianego wymogu zakłada wyrażenie opinii przez Parlament. Nie można uznać, iż jest on spełniony już wtedy, gdy Rada dopiero zwraca się do Parlamentu o opinię.

37. Z powyższego wynika, że przy braku opinii Parlamentu, wymaganej przez art. 43 TEWG (obecnie art. 37 TWE), zaskarżone rozporządzenie winno być uznane za nieważne, co wszakże nie narusza kompetencji Rady do podjęcia wszelkich środków, których podjęcie w konsekwencji niniejszego wyroku okaże się konieczne, stosownie do art. 176 § 1 TEWG (obecnie art. 233 TWE).

Sentencja

Zaskarżone rozporządzenie unieważnia się.

Sprawa 24/62¹²

Republika Federalna Niemiec v. Komisja Wspólnot Europejskich

Stan faktyczny

Rząd Republiki Federalnej Niemiec zwrócił się do Komisji o przyznanie kontyngentu celnego w wysokości 450 000 hektolitrów wina, zaś Komisja decyzją z 11 maja 1962 r. uwzględniła ten wniosek do wysokości 100 000 hektolitrów i oddaliła w pozostałej części.

12 Zob. wyrok Trybunału Sprawiedliwości z 4 lipca 1963 r., Zb. Orz. 1963, s. 131.

Republika Federalna Niemiec wszczęła postępowanie przeciwko tej decyzji, zarzucając Komisji naruszenie Traktatu, niewystarczające uzasadnienie i nadużycie władzy, podnosząc w szczególności, że jej decyzja narusza art. 25 TEWG (obecnie uchylony)¹³, który nakazywał Komisji udzielić zgody na cały kontyngent w razie ustalenia, że nie ma niebezpieczeństwa poważnych zakłóceń rynku, a także art. 29 TEWG (obecnie art. 27 TWE), który wymaga, aby Komisja podejmując decyzję kierowała się potrzebą wspierania handlu z państwami trzecimi.

Ustalenia Trybunału

Dla zbadania zarzutów ważne jest, by wskazane w skardze artykuły były ujmowane w kontekście całego Traktatu i aby przysługująca Komisji na podstawie art. 25 TEWG (obecnie uchylony) kompetencja do oceny legalności i celowości kontyngentu, o który się wnioskuje, zbadana została w świetle podstawowych postanowień art. 2, 3 i 9 TEWG (obecnie art. 2, 3 i 23 TWE) i wytycznych art. 29 TEWG (obecnie art. 27 TWE).

Komisja miała obowiązek zastosować się do powyższych zasad. Podjęcie decyzji winna kierować się wszystkimi względami, wskazanymi w art. 29 TEWG (obecnie art. 27 TWE) z równoczesnym poszanowaniem podstawowych wskazań art. 2 i 3 i 9 TEWG (obecnie art. 2, 3 i 23 TWE). W ramach tych zasad winno być wykonywane swobodne uznanie, które przysuguje Komisji na podstawie art. 25 TEWG (obecnie uchylony).

Artykuł 25 TEWG (obecnie uchylony) jako całość wskazywał, że Komisja ma obowiązek zbadać rozwój rynku danego towaru i trudności związane z zaspokojeniem popytu w Państwie Członkowskim, występującym z wnioskiem o zastosowanie wyjątku, przewidzianego w art. 25 ust. 3 TEWG (obecnie uchylony). Komisja winna też upewnić się, czy została spełniona szczególna przesłanka zastosowania tego postanowienia, zgodnie z którą ma obowiązek zbadać charakter zaburzeń, ich rozmiar i prawdopodobieństwo wystąpienia. Uznawszy wreszcie, że art. 25 ust. 3 TEWG (obecnie uchylony) stosuje się w danej sytuacji, Komisja, kierując się zasadami wspomnianymi powyżej oraz kryteriami art. 29 TEWG (obecnie art. 27 TWE), „mogła” ponadto rozważyć celowość i wielkość konkretnego kontyngentu.

Z litery art. 25 TEWG (obecnie uchylony) i jego systemowego ujęcia wynikało zatem, że przysługujące Komisji swobodne uznanie, z którego korzysta w granicach wytyczonych przez Traktat i pod nadzorem Trybunału, nie jest w żaden sposób ograniczone.

13 Art. 25 TEWG przewidywał możliwość odstępstwa od podstawowych postanowień art. 2, 3 i 9 TEWG (obecnie art. 23 TWE) w celu zaradzenia trudnościom, które mogą powstać w związku z koniecznością zapewnienia dostaw na zaspokojenie popytu na dany towar w Państwie Członkowskim wskutek dostosowania wysokości krajowych cel do cel ustalonych we Wspólnej Taryfie Celnej.

Chociaż okazało się, że zasady powyższe nie zostały naruszone, to jednak z drugiej strony skarżący wnioskodawca słusznie zarzucał, że uzasadnienie spornej decyzji jest niewystarczające i tym samym naruszony został art. 190 TEWG (obecnie art. 253 TWE).

Wynikający z art. 190 TEWG (obecnie art. 253 TWE) obowiązek uzasadnienia wydawanych aktów, nałożony na Komisję, dotyczy nie tylko względów czysto formalnych, ale ma na celu zapewnienie stronom możliwości obrony ich praw, Trybunałowi umożliwia wykonywanie jego funkcji kontrolnych, a Państwom Członkowskim i innym zainteresowanym podmiotom – możliwość poznania okoliczności, w których Komisja zastosowała Traktat. Aby cele te zostały zrealizowane, w przypadku decyzji wystarczy w sposób zwięzły, ale zarazem jasny i rzeczowy, przedstawić podstawowe względy prawne i faktyczne, leżące u jej podstaw, niezbędne dla zrozumienia powodów, które skłoniły Komisję do wydania określonej decyzji. Poza ogólnymi względami, na które można powołać się także w innych sprawach, albo które sprowadzają się do przytaczania sformułowań Traktatu, Komisja powołała się na „zgromadzone informacje”, bez jakiegokolwiek konkretnego wskazania, konkludując, że „produkcja wina jest w niniejszej sprawie zupełnie wystarczająca”.

To ogólnikowe uzasadnienie jest tym bardziej naganne, że Komisja nie dała żadnej specyfikacji rozwoju i wielkości nadwyżek, a jedynie powtórzyła bez rozwinięcia podstaw tezę, że „nie ma powodów dla przyjęcia, iż sytuacja na rynku wspólnotowym nie pozwala zainteresowanym gałęziom przemysłu w Republice Federalnej Niemiec na uzyskanie dostaw adekwatnych tak pod względem ilości, jak i jakości”. Z drugiej strony, utrzymując, że produkcja wspólnotowa jest wystarczająca, Komisja ograniczyła się do „stwierdzenia w związku z tym”, że „zgoda na kontyngent żądanej wysokości mogłaby doprowadzić do poważnych zaburzeń rynku danego produktu”, bez jakiegokolwiek konkretyzacji.

Z powyższych względów wynika, że nieadekwatność, niejasność i niespójność uzasadnienia spornej decyzji, zarówno w części nieprzyznania kontyngentu, jak i udzielenia zgody na kontyngent, narusza wymagania art. 190 TEWG (obecnie art. 253 TWE).

Sentencja

Trybunał niniejszym uchyla decyzję Komisji EWG z dnia 11 maja 1962 r. w części zaskarżonej przed Trybunałem.

Stan faktyczny

zapytanie prejudycjalne

Na podstawie art. 177 TEWG (obecnie art. 234 TWE), Niemiecki Finanzgericht München (sąd właściwy w sprawach finansowych) zwrócił się z pytaniem prawnym w związku z toczącym się przed nim postępowaniem pomiędzy: W. Beus GmbH & Co. z siedzibą w Monachium a urzędem celnym (Hauptzollamt) w Monachium. Pytanie dotyczyło ważności Rozporządzenia Komisji nr 144/65/EWG z dnia 18 października 1965 r., wprowadzającego opłaty wyrównawcze w przypadku importu winogron z Bułgarii i Rumunii.

Ustalenia Trybunału

W przedłożonej sprawie Trybunał rozważał m.in., czy rozporządzenie jest nieważne z uwagi na niewystarczające uzasadnienie.

obowiązek uzasadnienia aktu

95. Zakres ustanowionego w art. 190 TEWG (obecnie art. 253 TWE) obowiązku podawania powodów, dla których podejmowane są określone środki, zależy od charakteru środka w danej sprawie.

W sprawie, będącej przedmiotem niniejszego postępowania, należy zaznaczyć, że w odniesieniu do środka mającego mieć zastosowanie ogólne, wystarczające jest, że preambuła z jednej strony ogranicza się do wskazania ogólnych powodów, które legły u podstaw jego przyjęcia, a z drugiej – ogólnych celów, które mają być osiągnięte.

W konsekwencji, nie można wymagać przedstawienia wszelkich faktów, które legły u podstaw przyjęcia aktu (często są one bardzo liczne i złożone), bądź też a fortiori wskazania mniej lub bardziej całościowej oceny tych faktów.

Sentencja

Analiza wniesionych pytań nie wskazuje na jakiegokolwiek fakty, mogące spowodować uchylenie Rozporządzenia Komisji nr 144/65/EWG z 18 października 1965 r.

---

14   Zob. wyrok Trybunału Sprawiedliwości z 13 marca 1968 r., Zb. Orz. 1980, s. 83.